

In welke mate is er nood aan een rechtskader voor palliatieve sedatie bij niet-mature minderjarigen?

Delphine Bossuyt

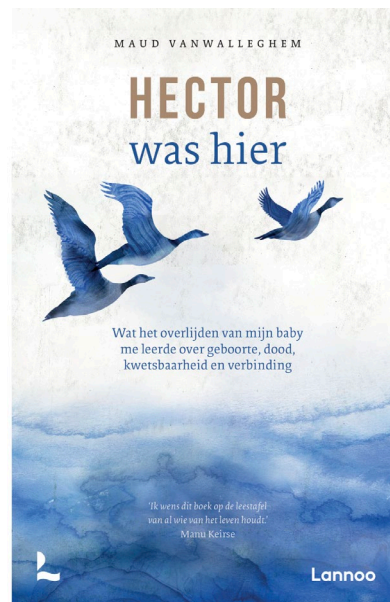
21 februari 2025

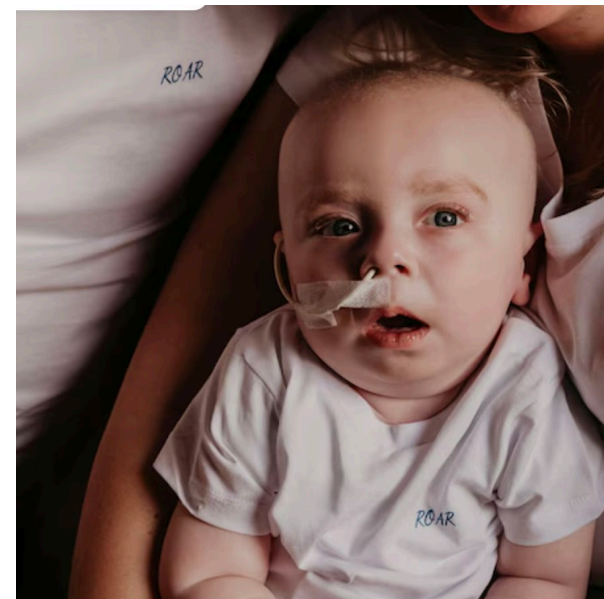
VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

© <https://berrefonds.be/>

© <https://www.lannoo.be/nl/hector-was-hier>

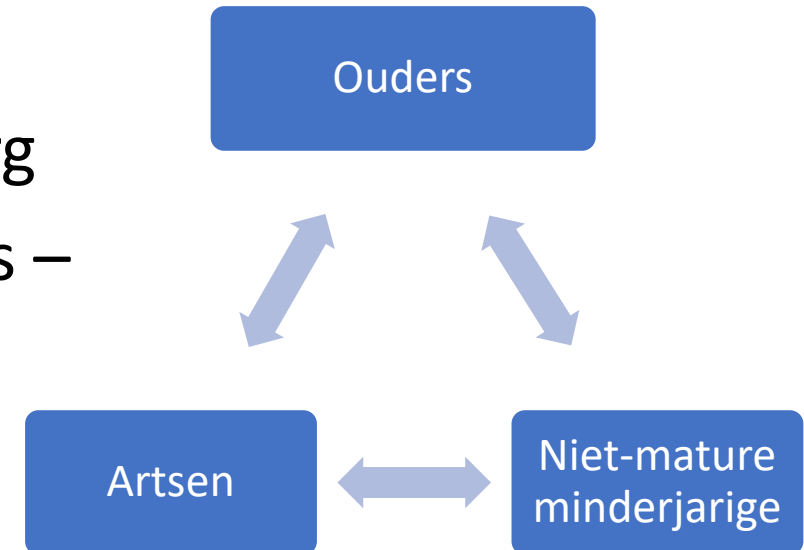

Baby William overleden © rv

Maatschappelijke relevantie

Probleemstelling

- Huidig wetgevend kader inzake levenseindebeslissingen bij niet-mature minderjarigen = Niets
 - Gevolg: terugvallen op:
 - Wet-Patiëntenrechten
 - Rechtspraak
 - Rechtsleer
 - Niet-bindende adviezen van organisaties
- Technologische ontwikkelingen in de gezondheidszorg
- Ontstaan van een spanningsveld tussen ouders – arts – niet-mature minderjarige

Is er nood aan een rechtskader in België?

=> Een toetsingskader op basis van:

- Het EVRM (artikel 2 en 8 EVRM)
- Het IVRK
- Preambules EVRM, IVRK en UVRM
- Rechtspraak en rechtsleer

Toetsingscriteria

1. Het belang van het kind
2. De menselijke waardigheid
3. Persoonlijke autonomie
4. Ouderlijk gezag
5. Gerechvaardigde overheidsinmenging

1. Het belang van het kind

Supranationaal vlak

- Artikel 3 IVRK: geen duidelijke definitie
- Afgeleide subcriteria:
 - Primordiale werking : allerhoogste overweging
 - Procedurele waarborgen
- Bv: EHRM 20 april 2021, *Parfitt vs the UK*

Belgisch vlak

- Artikel 22bis GW: geen duidelijke definitie
 - In concreto beoordeling afhankelijk van verschillende factoren zoals de leeftijd en de maturiteit
 - Primordiale werking: eerste overweging
- Procedurele waarborgen?
 - Bescherming door middel van de escape-clausule (artikel 15§2 Wet Patiëntenrechten)

2. Menselijke waardigheid

Supranationaal vlak

- Artikel 2 EVRM en artikel 6 IVRK
 - Recht op leven
 - recht op leven en ontwikkeling
- Subcriteria:
 - Materiële verplichting:
 - positieve verplichting door haar onderdanen te beschermen en de mogelijkheid te geven een menswaardig leven te leiden door middel van richtlijnen, passende voorschriften etc.
 - Negatieve verplichting: een staat mag niet zomaar het leven beëindigen van haar onderdanen.
 - Procedurele verplichting
- Bv: EHRM 3 juli 2017, *Gard and others v. UK*

Belgisch vlak

- Positieve en negatieve verplichting van de staat
- Artikel 23 GW
- Artikel 5 Wet Patiëntenrechten
- Artikel 11*bis* Wet Patiëntenrechten
- Richtlijn palliatieve sedatie

3. Persoonlijke autonomie

Supranationaal vlak

- Artikel 8 EVRM en artikel 12 IVRK
 - Recht op de eerbiediging van het privé-en familielevens (en het recht om te sterven)
 - Participatiebeginsel
- Subcriteria
 - Kinderparticipatie afhankelijk van de ontwikkelde capaciteiten
 - Procespositie door middel van een onafhankelijke vertegenwoordiger
- Bv: EHRM 3 juli 2017, *Gard and others v. UK*

Belgisch vlak

- Artikel 12§2 Wet Patiëntenrechten
 - Participatiebeginsel afhankelijk van de ontwikkelde capaciteiten
- Artikel 12§1 Wet Patiëntenrechten: vertegenwoordiging door ouders/voogd
 - Wat met tegenstrijdige belangen?
 - Duidelijke regeling om een onafhankelijke voogd ad hoc aan te duiden?

4. Ouderlijk gezag

Supranationaal vlak

- Artikel 8 EVRM en art 5 IVRK
 - Recht op de eerbiediging van het privé-en familieleven (en het recht om te sterven)
 - Bescherming van de belangen van het kind door de ouders
- Subcriteria
 - Relatieve vertegenwoordiging overeenkomstig de ontwikkelde capaciteiten (recht op informatie en toestemming).
 - Rechterlijke controle bij tegenstrijdige belangen.

Belgisch vlak

- Artikel 12§1 Wet Patiëntenrechten (niet absoluut) en de richtlijn palliatieve sedatie
 - Vertegenwoordiging door de ouders
 - Recht op informatie
 - Geïnformeerde toestemming
- Artikel 15§2 Wet Patiëntenrechten

5. Beperkte overheidsinmenging

Supranationaal vlak

- Artikel 8 EVRM en art 2, 24 en 27 IVRK
 - Recht op de eerbiediging van het privé-en familielevens (en het recht om te sterven)
 - Het garanderen van passende maatregelen om haar onderdanen te beschermen
- Subcriteria
 - Passende maatregelen nemen om het leven en gezondheid van de patiënt te beschermen en te respecteren.
 - Gerechtigdige inmenging (overeenkomstig legaliteit, proportionaliteit en noodzaak)
- Bv: EHRM 3 juli 2017, *Gard and others v. UK*

Belgisch vlak

- Artikel 22 GW
 - Recht op de eerbiediging van het privé-en familielevens tenzij wettelijke beperkingen.
- Artikel 15§2 Wet Patiëntenrechten
 - Escape-clausule
 - *“In het belang van de patiënt en teneinde een **bedreiging van diens leven** of een **ernstige aantasting** van diens gezondheid af te wenden,...”*
 - Bv: weigeren een baby te reanimeren wanneer het gaat over een uitzichtloze toestand

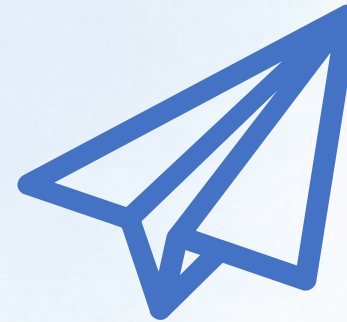
Conclusie

- **Is er nood aan een rechtskader voor palliatieve sedatie bij niet-mature minderjarigen?**
 - Onduidelijke invulling van het begrip “belang van het kind”
 - Geen specifieke wetgeving voor niet-mature minderjarigen.
 - Geen duidelijk, bindend en eenvormig rechtskader, maar een versnipperde regelgeving
- **Hoe oplossen?**
 - Inspiratie uit Nederland?
 - Creëren van een passende, duidelijke, rechtszekere en menselijke regelgeving.

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen?

Contactgegevens:

delphinebossuyt@hotmail.com